

Budapest

Magyar Nemzeti Múzeum

DEBRECENI SZERDA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Trg Oslo-
odjenja 3. szám. (Wagner palota.) Telefonszám:
107, éjjel 488. Sürgőny cím: „Délbácska”, Novisad

NOVISAD, 1925 DECEMBER 23.

SZERDA

Előfizetési ára: egy óra 40, három óra 120, fél
évre 240 és egész évre 480 dinár. Egyes szám
ára hétköznap 1:20 dinár, vasárnaponként 2 dinár.

Irredenta propagandát akartak kifejtetni a letartóztatott magyarországi kommunisták Mussolini bejelenti, hogy Olaszország megszállja azokat a vidékeket, amelyek megilletik Rakovszky megcáfolta az orosz-magyar szerződés hírét

ROVÁS

Szovjetország elismerése. Az üzleti amely a mai világban ugylátszik mindenné, tontosabb nem valami kényes természettel bír. Legjobb példa erre az az átalakulás, amelyen az európai államok mentek keresztül 1917-től 1925 végéig Szovjetországgal szemben. Lenin és Trockij forradalma után Európa és Amerika kiátkozta Oroszországot az emberi közösségből. Két évig mindenki bírta a haragot, azután azonban az amerikai pénzemberek rájöttek arra, hogy ők pénzt szerezhetnek abból ha — más haragszik a Szovjetre és kezdtek tárgyalni vele. A hivatalos Amerika ugyan nem állott szóba Leninnekkel, de a trösztök igen. Es ennek meg is lett az eredménye, ami kivüláglóbb, hogy utána már Európában is kezdtek érdeklődni a szovjet iránt. Lassanként azután egész szalonképes lett a bolsevizmus és ma már az angol gentlemanek is lekezelnek Csicserinrel, vagy Rakovszkyval. Hiába az üzlet, üzlet. A pénz mindent elfelejtett, még a meg nem fizetett adósságokat is.

Rádics ismét cáfol. Egy beszédjét természetesen. Vasárnap Dubrovnikban beszélt ismét a horvát parasztpárt vezére és a beogradi megzagrebi újságíróknak nem volt más dolguk, mint — hamisan leadni a beszéd egyes részeit. Ez természetesen nagy konsternációt okozott Beogradban, mire Rádics — mást ugyan mit tehetett — megcáfolta azt, amit kellemetlen az újságok írtak. Lassanként már egészen hozzászokunk — egy Rádics beszéd, egy cáfolat. Azért mégis érthetetlen, hogy ezek az újságírók mindig rosszul hallanak, valamit Rádics beszédéből és csak Rádics beszédéből.

A 231. szakasz. A versaillesi békeszerződés 231. szakasza kimondja, hogy a világháború egyedül a németek bűne. Ezt a németek is aláírták, próbálták volna nem. Versaillesből Locarnóig azonban hosszú idő telt el és nagy utat tettek meg a diplomaták. Restellik most már Párisban ezt a 231. szakaszt és szeretnék megváltoztatni. A francia intellektuális most indítványban fordultak a kamarához, és felkérlik, törölje ezt a pontot a békeszerződésből, mert nem méltó a franciákhoz, hogy a népszövetségben együtt üljenek a bűnös németekkel, mert ma még bűnösök — a békeszerződés szerint.

Mussolini új nyilatkozata. Az olasz fasizmus megteremtője tényleg szenzációs nyilatkozatot tett az United Press munkatársa előtt. Eddig mindenki meg volt arról győződve, hogy a fasizmus a parlamentarizmus megsemmisítője. Mussolini most ennek ellenkezőjéről győzött meg bennünket, mert kijelentette, hogy a fasizmus a parlamentarizmus védelmére alakult. Bizonyára azért dobálják ki az olasz parlamentből az ellenzéket, hogy úgy védjék a parlamentarizmust, a kisebbség terrorjától.

Olaszország megfogja szállni az öt megillető területeket

Mussolini nyilatkozata a fascizmusról -- A fascizmus nem avakozik be más állam belügyeibe -- A fascizmus nem szünteti meg a parlamentarizmust, hanem védi azt -- Területi megcsönkítés, amely békéhez vezet

Rómából jelentik: Az United Press olaszországi tudósítója hosszabb beszélgetést folytatott Mussolini olasz miniszterekkel. A fascizmus megteremtője nyilatkozata elején tiltakozik azok ellen a vádak ellen, amelyek szerint a fascizmus beavatkozás volna idegen nemzetek belügyeibe. Ezt a gyanúsítást eleve kizárja az a határozott utasítás, amely az olasz fascizmus külföldi szervezeteit a legszigorúbban tiltja attól, hogy idegen országok belügyeinek irányításába bármilyen befolyást gyakoroljanak.

A fascizmus nemcsak nemzeti irányu mozgalom, hanem a háború következtében megváltozott viszonyokhoz alkalmazkodó, új általános kormányforma. A fascizmus Olaszország történelmi fejlődésének természetes folyamata. A világszerte szokásos parlamenti gyakorlatot nem akarja megváltoztatni, sőt igyekszik azt ideálissá fejleszteni azzal, hogy a parlamenti munka zavartalan kifejlődését erőszakos eszközökkel megakadályozni törekvő kisebb parlamenti csoportok kerékkötő munkáját lehetetlenné teszi.

A munkásság érdekeit és politikai akcióképességét fejleszteni igyekszik azzal, hogy a munkásszervezetek küldöttségét közvetlenül bekapcsolja Olaszország újjáépítésének nagy

munkájába.

Minden nemzetnek jogában áll nemzeti szellemét és presztizsét országának határain túl is terjeszteni. Csak a buta emberek mondhatják ezt hódításnak. A történelem során több ízben beigazolást nyert az, hogy egyes államok jogos területi megcsönkítése igaz és tartós békéhez vezetett. Olaszország rendelkezik olyan erők felett, amelyek biztosítani tudják mindazokat a területeket amelyek Olaszországot jogosan megilletik. Azok akik Olaszországnak az új területeihez való jogosságát kétségbevonják, nagy horderejű felelősséget vesznek magukra.

Az általános érdekű aktuális kérdésekkel foglalkozva Mussolini kijelentette, hogy a legerélyesebben állást foglal az ellen a terv ellen, amely a tengeralattjárók megszüntetésének kérdésével foglalkozik. Ennek a törekvésnek átlátszó célzata kézenfekvő és a nagyhatalmak imperialista törekvéseit támogatja. Megvalósulása esetén a kisebb államokat a nagyhatalmak játékszerévé süllyesztené.

A miniszterelnök érdekes nyilatkozatának végén Olaszországnak a népszövetségben elért nagy tekintélyére hivatkozik, amelyet kizárólag a fascizmus diadalának tud be.

Pasics tegnap hivatalában volt

Kijavítják a rossz vasuti anyagot — A jövő év őszén már normális lesz a vasuti forgalom Pasicon nagyon meglátszik betegségének nyoma

Beogradból jelentik: Pasics Nikola miniszterelnök tegnap délelőtt hosszú idő után ismét megjelent a miniszterelnökségi palotában, nagyon meglátszott azonban rajta, hogy legutóbbi betegsége nagyon megviselte. A miniszterelnökség palotájának folyosóján tartózkodó újságíróknak, akik üdvözölték, alig mondott néhány szót és reszkető léptekkel ment be a lépcsőkön autójába.

Tegnap a miniszterelnökség hivatalos cáfolatot adott ki, amelyben megcáfolta azokat a híreket, amelyek szerint Pasics miniszterelnök hosszabb szabadságra megy.

Rádics Szepean is adott ki cáfolatot tegnap. Vasárnap Dubrovnikban beszédet tartott, amelynek egyes részeit hibásan közölték a lapok, miután ebből félreértések származtak Rádics szükségesnek látta megcáfolni azt, amit a lapok írtak.

A közlekedés megjavítása

A közlekedésügyi miniszteriumban tegnap egész nap tanácskozás volt az osztályfőnökök és vasutigazgatók között a vasuti adminisztráció egységesítéséről, új vasuti tarifa kidolgozásáról és egységes menetrend készítéséről. A konferencián elhatározták, hogy a megromlott

vasutakat ezentúl csak hazai gyárakban fognak javítani. A kormány fejleszteni fogja az állami vagon és gépjavitó műhelyeket, a magánvállalatoknak pedig nagyobb hitelt bocsájt rendelkezésükre. Ilyen körülmények között a jövő év őszéig kijavítják az összes vasuti kocsikat, úgy, hogy az őszi időnyre már minden vagon ki lesz javítva és a forgalom normális keretek között lesz lebonyolítható.

A konferencia résztvevői javaslatot fognak a közlekedésügyi miniszter elé terjeszteni, hogy javíttassa ki a használhatatlan hajókat, mert az országnak szüksége van nagyobb hajóparkra.

A kormány pénzügyi és gazdasági bizottsága tegnap délelőtt 11 órakor ülést tartott, amelyen főleg kiviteli ügyekről tárgyaltak. Szóba került az is, hogyan lehetne Magyarországról hazaszállítani azt a sok ócskavasat, amely a megromlott vasuti anyag kijavítása után maradt ott.

Tanügyi kinevezések

A közoktatásügyi miniszteriumban ukáz készült, amelyet tegnap az udvarba vittek aláírás végett. Az ukáz még a katolikus karácsony előtt aláírja a király.

A kommunisták az irredentizmus segítségével akarták megközelíteni Magyarországot

A Budapesten letartóztatott Kulcsár a bécsi kommunista mozgalom vezetője volt — Decemberben Bécsben kommunista konferencia lesz

Budapest, dec. 22. A rendőrség házkutatást tartott Marich Jenő budapesti lakásán, amely szenzációs eredménnyel járt. Egy takaró alatt egész halom iratot találtak és az iratok között egy teljesen kész jegyzetet, amelyben Marich Jenő a kommunisták mozgalmairól számolt be. E könyvből kiderült, hogy a kommunisták irredenta oldalról igyekeztek megközelíteni Magyarországot.

A rendőrség Marich Jenő elfogatásakor azonnal fontos adatok birtokába jutott. Amikor ugyanis a Keleti-pályaudvaron társaival együtt elfogták, télikabátjában megtalálták a szovjetdelegációhoz küldött jelentését. Ebben részletesen beszámol a szovjetnek arról, hogy milyen helyzetben vannak Magyarországon a B listás és az állás nélküli tisztviselők, általában a munkanélküliek, a munkásság és az ipar. Általában nagy a nyomor — mondja a jelentés, — de az állami hatóságok annyira részen vannak, hogy a bolsevista eszmék terjesztéséről, a mai viszonyok között szó sem lehet. Beszámol arról is, hogy bár a B listások és az állás nélküliek sokat szenvednek, a nemzeti eszmékhez azonban általánosságban hűségesen ragaszkodnak. Különösen az intellektuálisok között nagyon nehéz lenne a bolsevizmus csírát elhínteni.

Marich Jenő mai kihallgatása kettős szenzációs megállapítással végződött. A volt miniszteri tanácsos kihallgatása folyamán a következő kijelentést tette: Figyelmeztetnem kell a rendőrséget, hogy Kulcsár Lipót személyében, a bécsi kommunista pártnak egyik igen értékes tagját fogták el önk. Kulcsár a bécsi kommunista vezérnek Koricsnak testilelki jóbarátja. Ez a barátság juttatta Kulcsárt a kommunisták között ahhoz a nagy szerephez, amelyet eddig is betöltött. Kulcsár a bécsi kommunista mozgalomnak a vezér után, második éltetőlelke volt és a zendüléseket szírájkat, mindenkor az ő tervei alapján rendelte el a vezér.

Alig foglalták jegyzőkönyvbe, a rendkívül fontos kijelentéseket, amikor ismét megszólalt a teljesen megtört férfi és a következőket mondotta: A kommunisták Bécsben még december hó folyamán hatalmas konferenciára készülnek. A magyarországi politikai, katonai és gazdasági jelentésekre a bécsi delegációnak épp a konferencia érdekében volt nagy szüksége. Az irredenta szervezkedések adatai azért kellett, hogy a decemberi kommunista konferencián azokat előterjessék. A további teendőket a jelentések alapján állapították volna meg.

*

Noviszádon az olvadás és a nagy esőzések miatt beomlott egy ház

Utolsó pillanatban menekültek a lakók a dűledező lakásokból

A Laze Musickog ulica 31. számú ház lakói tegnap éjjel hatalmas detonációra és ropogásra ébredtek. Első pillanatban mindenki földrengésre gondolt, a ház falai inogni kezdtek és rövidesen rettenetes dűbörgés hallatszott minden oldalról.

Fromm Tobiás, a ház egyik lakója, éjtéltájban ébredt fel a nagy lármára. Ugyanabban a szobában aludt a felesége is, a mellette levő konyhában pedig a gyerekük. Alighogy felgyújtották a villanyt és kiszaladtak a szobából, a lakás oldalja összeomlott.

Ugyanabban a pillanatban a plafon is repedezni kezdett, agyagtörmelék hullottak a szobába, a szekrények dűledeztek és rövid másodpercek alatt az egész szoba a pusztítás képét mutatta.

Első rémületükben a ház összes lakói az uccára és az udvarra szaladtak. Segélykiáltások hallatszottak és mindenünnen emberek gyülekeztek. A közelben posztoló rendőr is a helyszínre sietett, aki azonnal megállapította, hogy a rozoga ház oldalja az esőzések és az olvadás következtében alámosott talaj miatt utolsó vonaglott és egyszerűen felmondta a szolgálatot. Összedőlt. Az idő foga az amugyis rozoga épületet annyira kikezde, hogy a talajvíznek nem birt ellenállani.

Szinte csodával határos, hogy a lakóknak semmi bajok sem történt. Fromm Tobiásné elmondja munkatársunknak, hogy *életveszélyben forogtak*. Eppen az utolsó pillanatban sikerült menekülniök a dűledező lakásból, s ha csak két perccel később ébrednek fel, a kötörmelék agyonütötték volna.

A szomszéd szoba lakója Ignjatov Márkó városi rendőr szintén hajléktalan lett. Hatalmas

nyílás tátong szobájának oldalán és a nyílson át kukucskálni lehet a szomszédos romokra.

— Eppen szolgálatban voltam az állomáson — meséli — amikor az egyik gyerekm jött értem, hogy összedőlt a ház. Rögtön hazaszaladtam és azonnal kivonszoltuk a butorokat. Egyelőre hajléktalan vagyok; a butorok az udvarban állnak.

Itt is csodával határos véletlen mentette meg a rendőr gyermekét a haláltól. Idejekorán felébredtek és kimenekültek.

A szerencsétlen ház *Nikolics* Mojsziló vendéglős tulajdona. A házat már *negyven* éve senki sem renováltatta. Agyagtéglaiból épült az egész s csak az a csoda, hogy már régebben nem omlott össze.

Tegnap reggel már kőművesmesterek szorgoskodtak a ház körül. Póznakkal támogatják a plafont, amely már-már véglegesen össze-roppan.

— Az agyagtégla engedett — magyarázza a mesterember — a ház amugyis rozoga, tehát összedőlt. Most összefofozzuk valahogyan, nehogy az egész beszakadjon. Feltámasztjuk és megvárjuk a komisiót.

A komisió azonban tegnap délutánig még nem érkezett. Az udvar tornácán a kilakoltatott család butorai tornyosulnak s a szerencsétlenek még ma sem tudják, hol és merre lesz a hajlékuk.

A háziurat sem láttuk sehol. Senki sem törődik a szegény emberekkel, akik még röviddel ezelőtt élet és halál között lebegtek. A ház pedig tovább is repedezik s ha nem történik valami hamarosan, az egész cakumpak egyszerűen összeomlik, mint a kártyavár.

Lehet-e városi tisztviselő igazgatósági tag?

A novisadi közgyűlési teremben többségben levő ifju radikálisok a multban állandóan heves támadásokat intéztek azon városi főtisztviselők és kibővített tanács tagok ellen, akik igazgatósági tagjai voltak a villanytelepnek. A multból átvett szokás szerint a város polgármestere, főmérnöke és néhány bizottsági tagja mindig benn voltak a villamostelep igazgatóságában, hogy ott a város érdekeit kép-

viseljék. A most uralmon levő ifju radikálisok szerint azonban azok, akik a város érdekeit szolgálják, nem lehetnek tagjai a villanytelep igazgatóságának, mert nagyon sok esetben a város érdeke egészen más, mint a vilanytelepé, már pedig, akik tiszteletdíjakat kapnak a villanyteleptől, azok nem lehetnek elfogulatlanok vele szemben.

Dr. Sztefanovics Zsárko polgármestersége

idején, amikor rajta kívül még Szlávics István főmérnök és Velicskovics-Szvinyarev Miladin a kibővített tanács tagja benn voltak a vilanytelep igazgatóságában, szóvátették néhányan ezt a kérdést a közgyűlésen, amely azonban semmi kifogásolni valót nem talált azon, hogy városi főtisztviselők is benn legyenek a vilanytelep igazgatóságában.

A mai közgyűlési többség úgy látszik most határozni akar abban a kérdésben, hogy városi főtisztviselő vagy a kibővített tanács tagja benn lehet-e a villanytelep igazgatóságában, mert a ma délután megtartandó közgyűlésen szerepel egy pont, amely a városnak a villanytelep igazgatóságában, való képviseléről szól.

Vádindítvány

a cseh miniszterelnök és volt vasutügyi-miniszter ellen.

Prága, december 22. A prágai parlament 140 ellenzéki képviselője vádindítványt terjesztett a parlament elé Svehla csehszlovák miniszterelnök és Franke volt vasutügyi miniszter ellen, mert a vasuti tisztviselők B. listára való helyezése alkalmával visszaéléseket követtek el.

A csehszlovák parlament a vádindítványt csak a karácsonyi szünet után fogja tárgyalni, még pedig valószínűleg nagy viharok között.

Cáfolják az orosz-magyar szerződést

Berlin, december 22. A berlini Wolff iroda, azt a feltűnést keltő cikket közölte, hogy Franciaország és Románia titkos szerződést kötöttek Oroszország és Magyarország ellen, míg Magyarországnak viszont Oroszországgal van szövetséges szerződése egy esetleges román támadás elhárítására.

A hirre vonatkozólag Rakovszky párisi orosz nagykövet, a következő nyilatkozatot tette az egyik párisi lap tudósítója előtt. — A Wolff iroda közlése nagyon érdekes, de nem hiszem, hogy megfelelő alapja is volna. Egyszerűen nem tudom megérteni, hogy Franciaország a mostani súlyos helyzetében egy nagyhatalommal szemben, mint amilyen Oroszország titkos szerződésre lépjen egy másik állammal. Kizártnak tartom ilyen szerződés létrejöttét. Ugyanugy alaptalan az a másik híresztelés is, mintha Oroszország Magyarországgal kötött volna valamilyen titkos szerződést.

Gömbös Gyula

nyilatkozik a Hollandiában letartóztatott pénzhamisítókról

Budapestről jelentik: Néhány nappal ezelőtt Hollandiában letartóztattak három magyar férfit, akiknél hamisított francia ezerfrankosokat találtak. A holland rendőrség által letartóztatott Marsovsky, Mankovics és Jankovics Arisztid közel állottak Gömbös Gyulához és a fajvédőkhez.

Gömbös Gyula tegnap a letartóztatottakról a következőket mondta: Marsovskyval Szegeden ismerkedtem meg, ahonnan Budapestre jött. Itt a fajvédők titkára lett, de három hónappal ezelőtt megvált ezen állásától és azóta a Szózatnál volöntörösködik. Külföldi útja előtt azt mondta, hogy Berlinbe utazik, anyjának Böcklin bárónőnek örökösödési ügyét rendezni.

Jankovics Arisztidda! 1911-ben ismerkedtem meg, amikor a vezérkari iskolában tanárom volt. 1918. óta nem láttam a vezérkari ezredest Mankovszkit nem ismerem, nem hiszem azonban, hogy ezek az urak pénzhamisítást követtek volna el.

Amerika és a leszerelés

Páris, dec. 22. A Newyork Herald jelentése szerint, a kongressus felhatalmazása szükséges ahhoz, hogy Coolidge elnök delegátust küldjön a genfi leszerelési értekezletre. A kongressus azonban valószínűleg nem adja meg ezt a felhatalmazást.

Az „általános“ bélyeggyűjtés

Az ugynevezett „általános“ bélyeggyűjtés az első alakja a gyűjtésnek, mert ha általános gyűjtő, akkor mindentféle létező bélyeggel foglalkozik és így valamennyi bélyeget tanulmányoznia kell. Hosszu ideig ez volt az alakja a gyűjtésnek, ez az általános tanulmány és csak később, a sokmindentféle befolyás következtében alakult ki a „speciális“ gyűjtés, amely egész sereg gyűjtőt magához vonzott és ma már nagy táborára van.

Azonban egészen határozottan állíthatom, hogy minden tekintetben a legszebb élvezet, ha mindentféle bélyeget gyűjtünk, mert rendkívül sok előnye van; tökéletesíti: földrajzi-, történelmi-, etnografiai-, közgazdasági és világforgalmi ismereteinket, mert ezeket csakis az általános gyűjtés által szerezhethetjük meg; de még ezzel kapcsolatban meg kell említenem, hogy a grafika műveinek kiállítására élénk. Művészi konkurrencia, a világ legjelesebb rajzolói és műrézkarcolói részvételével: hazájuk kulturális haladásáról bizonyítékot szolgáltatnak.

A kezdő gyűjtő tehát csakis az általános gyűjtést kultiválja, mert ezáltal minden ország bélyegét megismeri. Gyűjtésménye kezdetben nem lesz rendszeres; nem szerezheti meg minden sorozat bélyegét, hanem esetleg csak 1-2 darabot, vagy esetleg egy egész ország bélyegpéldányaiból csak egyet, de azon országokból melyekből több példányt szerezhet, marad az albumhelyezendőn kívül még csereanyaga is. Tekintettel arra, hogy a bélyegpéldányok száma mindegyre növekedik, a Schaubekalbum a kilencvenes években az „általános“ gyűjtést úgy reformálta, hogy az összes bélyegeket fölvette ugyan, de csak olyan formában, hogy az átnyomás, szín stb. változatosságok szerint rendezte a gyűjtést s így alakult ki a speciális gyűjtés.

Kétféle formája van az általános gyűjtésnek, melyek elég változatosak és nagyobb anyagi áldozatok nélkül minden gyűjthető.

Az első: a kisebb értékek gyűjtése és nagyobb értékek figyelmen kívül hagyása. Különösen Amerikában divik ez a gyűjtési mód.

A második módszer a képtípusok szerinti, ahol az érték figyelmen kívül hagyandó. Ez felfogásom, véleményem, sok évi tapasztalatom alapján az igazi, mert ennek minden előnye megvan, hogy a gyűjtő teljesen kiképezhesse magát.

Erkölcsei értékén felül, kiszámíthatatlan anyagi értéke van a bélyeggyűjtésnek.

Értéke mindig emelkedik, mert mennél öregebb lesz a bélyeg, annál értékesebb. És minő tiszta, kedves, kellemes szórakozás a bélyeggyűjtés! Az ifjúságnak nem tudom eléggé ajánlani. Ismereteit gyarapítja, megtanul takarékoskodni, távoli országokkal megismerkedik, nyelvbősége tágu, lelke nemes tulajdonságokkal telítve: csak a szépet látja a bélyeggyűjtésben.

Szedjük össze ezeket az értéktelennek látszó kis papírdarabokat, mert idővel minden egyesnek az értéke meglesz. Ma már sokkal könnyebb a bélyeggyűjtés, mint volt 40 évvel ezelőtt. Mikor lekicsinyelték a bélyeggyűjtést; megvetették a gyűjtőt. A rongyszédők nivójára süllyesztették. Nem törődtem a lekicsinyeléssel: gyűjtöttem szakadatlanul, kitartással, ernyedetlen szorgalommal, kezdetben kevés ismerettel. Ma már elég szakismerettel és szép eredménnyel szemlélhetem fáradozásom nemmegvetendő gyümölcsét.

Kövessék sokan az én példámat és akkor boldogságom még nagyobb lesz, mert másokat is boldoggá tettem.

Ki példámat követni óhajtja, forduljon bizalommal hozzám és én hasznos tanáccsal látom el. Különösen nyugdíjas kollégáimat ösztönözöm a levélbélyeggyűjtésre. A kicsi, szerény nyugdíj mellett, ha van becsületes tanácsadónk, tanítómesterünk, kit az élet vihara eléggé megédezt már megélhetésünket megkönnyíti. Nézzük meg a művelt külföldet, ott már ebben is megelőztek bennünket! Ott nem mondják: nem értek hozzá, nem foglalkozom vele — mint nálunk mondani szokták — hanem: majd megtanulom hogyan kell bélyeget gyűjteni.

Csernyei M.

Milyen lesz a jövő háborúja?

Csak gépek fognak egymás ellen dolgozni — A tanké, repülőgépe és a tengeralattjáróé a jövő — Mérges gázok szerepe

A Havard Egyetem tudós professzora, Norris F. Hall tollából nemrég érdekes könyv jelent meg „The Next War“ (A jövő háborúja) címen. A szerző munkájában arra akar rámutatni, hogy milyen borzalmas méretű lesz a jövő háborúja, ha az emberiség valami utat és módot nem talál, hogy meggátolja azt a szomorú vérengzést és gyilkolást, amely a jövőben bekövetkezne, ha két nagyhatalom háborúba keveredne egymással. A könyv tulajdonképpen háboruellenes tendenciával van írva, mert a technikai fejlődés valószínűsége szerint igyekszik képet adni arról, hogy egy a következő évtizedekben lejátszódó esetleges háború milyen eszközökkel és gyilkolással folya. Hall professzor szerint a világháború öldöklése gyerekték ahhoz, hogy mit jelentene egy bekövetkező háború, amelyet a szerző gépháborúnak nevez. Már a világháború megmutatta azt, hogy a háborus technika fejlődése a lakosság mind nagyobb tömegeit vonja bele egy háborus akcióba. Régebben kis, 10-20 000 embert számláló hadseregek döntöttek el csatákat. 4-5 véres ütközet, ahol csak legfeljebb 60-100 000 ember vett részt, mindkét részről, befejezte a háborúságot. Téli időben nem viseltek háborút az ellenfelek. „Téli szállásban“ várták meg a tavaszi időt az operációk megkezdésére. Néha hónapokig operáltak, taktikáztak, míg döntő ütközetre került a sor. A XVII. században kifejlesztett állandó hadsereg tartása a létszám folytonos növekedését hozza magával. A napoleoni háborúk, illetve az ezt megelőző francia forradalom veti meg alapját az általános védkötelezettségnek. A XIX. század háborúiban már mind nagyobb és nagyobb tömegek vesznek részt. A fegyverzet tökéletesedik, a század elején még csak 100-150 lépésnyire hordó fegyvereket felváltották a század vége felé a 4 km.-ig is hordó ismétlőfegyverek. A tüzelés gyorsaságát a gépfegyverek viszik előre nem remélt mértékben. A tüzérség szintén hasonló irányban fejlődik. Ugy a kaliber, mint a hordképesség növekedik. A kémiai vívmányok, főleg a robbanóanyagok tökéletesedése a tüzérségi hatást erősen megnöveli. A technika újabb ágai lépnek a hadászat szolgálatába. Repülőgépek, tengeralattjárók tűnnek fel a láthatáron.

A világháború tömeggyilkolása

Ezen a haditechnikai fejlődési fokon találja az európai népeket a világháború. A száz-ezres létszámú hadseregek egyszerre milliós hadseregekké változnak. Mind újabb és újabb embertömegeket vonz magához a háború. A nők is szerepet kapnak. A frontvonalak kiszélesednek. A hajdani pár kilométeres frontot ezerkilométeres frontok váltják fel. A föld felszínéről eltűnnek a harcoló ellenfelek. A földbe ásva, a vízben elbujva, a felhők között játszódnak le a véres színjáték. A négy esztendő alatt mindjobban elgépiesedik a háború. Megjelennek a félelmetes tankok. Óriási repülőgépek mind nagyobb és nagyobb bombákat vetnek le.

A tüzekek ágyui már 160 kilométerre is elhajítják óriási gránátjaikat. Mind újabb és újabb fegyverek jelennek meg. A mérges gázok, a baktériumháború, a lángvető csatlakozik az eddig is eléggé gyilkoló fegyverekhez. A lakosság mind szélesebb rétegei kerülnek a háború hatáskörébe. A „front“ fogalma lassan eltűnik, mert a városok, az országban elszórt gyártelepek, ha hadianyagot gyártanak is, ki vannak téve az ellenség bombáinak. A tüzelési sebesség óriási módon nő. A vérengzés hihetetlen méreteket ölt. Senki sem biztos sem városban, sem vidéken. Mig régen néhány ezer a

halottak és sebesültek száma, itt már milliókat számolnak.

Logikus következtetések

Norris F. Hall szerint a jövőben ezek az arányok még nagyobb mértéket fognak öltetni. A „front“ fogalma teljesen elvész. A hadiállapotban levő államok egész területe lesz a front. A lakosság minden egyes tagja ki van téve a pusztulásnak. A fő- és más városok lakosságát egy repülőraj percek alatt ki tudja pusztítani néhány tonna mérges gáz segítségével. Mindezeket fel kell majd szerelni gázvédő készülékekkel. Hogy már ez a momentum is milyen horribilis költséget jelent, azt külön ki sem kell említeni. Az „első vonal“ fogalma is el fog tűnni, mert a tüzérségi hatás olyan megnövekedésével kell számolni, hogy egyes helyeken, tetszés szerint, minden szerves élet el lesz pusztítható. A gyalogságot a tankok fogják befogadni. A fortifikációs háborút részben fel fogja váltani a mozgó háború. Különös technikai védeszközökkel felszerelt pontok jelentősége fokozottabb lesz. Minden gépekben fog lefolyni. Repülőgépek, könnyűek és óriási légi csatahajók egyaránt kerülnek majd egymással szembe. A csatahajók, az óriási dreadnought-ok eltűnnek, hiszen kitűnő célpontot jelentenek. A modern tüzérség lehetővé teszi további szereplésüket. Helyettük hatalmas tengeralattjárók fognak feltűnni. A víz alatt megalapulva, célt nem szolgáltatva, tetszés szerinti ponton megjelenhetnek. Ők szolgálnak majd bázisul a nagy légi cirkálóknak. Ezek pedig a kis repülőgépek, akár felderítő, akár bombavetőgépekről van szó, nyujtanak menedéket.

Védelem a jövőben

A legöldöklőbb szerszám ellen is van védelem. A védelmi intézkedések szintén ki fognak terjedni a legkisebb részletre is. A városok elleni gáztámadásokat azzal fogják ellensúlyozni, hogy vagy semlegesítő gázkeverékeket fognak a saját repülők kibocsátani, vagy mint Hall mondja, az utcákon és tetőzeteken felállított rengeteg égő gázláng fogja távoltartani a felülről jövő mérges anyagot. Hogy az ilyen be rendezések milyen költséget jelentenek, az elképzelhető. Nem lesz többé hangár. Ezek a jó célpontok eltűnnek és a föld alá kerülnek. A repülőgépeket emeletes földalatti hangárokból fogják tartani. Megerősített pontok megtámadása esetén a saját repülőraj óriási fekete füstfelhőket fog a veszélyeztetett hely fölé vonni, hogy a támadó repülőrajnak a célzást és elgázosítást megnehezítse. A félelmetes tankok ellen 10-15 méter mély, meredekfalú árkokkal kell majd védekezni, ahová a tankok belezuhanhatnak és nem tudnak kijönni. Az aknáknak, csapdáknak úgy vizen, mint szárazon mindjobban el fognak terjedni.

Az ellenséges partok tengeri oldalról bekövetkező támadásánál nagy szerepet fognak játszani a tankok. Óriási tengeralattjárók fogják magukban tartani a tankosztagok százait. Nem okoz technikai akadályt, hogy a tankokat víz és gáz ellen teljesen légmentesen elzárják. A tankdivíziók óriási tömegei hirtelen megjelennek majd az ellenséges partokon, hogy mindent elpusztítsanak. Olvasztott acélt tartalmazó bombákat vető repülőraj elpusztít minden páncélt... Eddig tart a tudós amerikai professzor nyilatkozata. A jövő háborúja tehát még sokkal pusztítóbb és vandálabb lesz, mint volt a világháború.

B. H. dr.

Olvassa a Délbácskát!

APOLLÓ dec. 23-25-én:

Világszenzáció! Óriási ünnepi műsor!

THE LADY

E szezon leghatalmasabb filmszenzációja 8 felvonásban. Főszerepben: NORMA TALMADGE.

HIREK

1925. December 23. Szerda

Római katolikus: *Viktória*. Protestáns: *Viktória*. Görög keleti: *Iván deszf.* A nap kel reggel 7 óra 46 perckor, nyugszik 4 óra 12 perckor. A hold kel 12 óra 50 perckor, nyugszik 12 óra 21 perckor. Nemzeti Színház: *Ófensége mennyasszonya*. Apolló mozi: *The Lady*, főszerepben Norma Tahuadge.

Időjárás: (A petrovaradini katonai meteorológiai állomás jelentése). Országunkban az idő változékony marad, kevesebb esővel, némi hőemelkedéssel. A szelek gyengék lesznek, a felhőzet általános marad, helyenként kiderül. Csapadék már csak helyenként lesz, kevesebb mint eddig. A meleg hullám tovább fog tartani és az olvadás következtében az összes folyók áradni fognak.

— **Ünnepi istentisztelet a belvárosi plébánia templomban.** A „Cecilia” egyházi énekkar műsora a karácsonyi ünnepélyes 10 órai nagymisére a következő Introitus: *Puer natus est nobis 4-szól* vegy. Kar a capella Stehle J. G.-tól. Gruber J. „Gloria in excelsis Des.” (op. 202.) c. miséje, 4 szól. v. kar zenekar kísérettel. Leitner K. Graduale: *Viderunt omnes... 4-szól* v. kar. Filke M. Offertorium: *Tui sunt coeli... 4-szól* v. kar. Orkeszter kísérettel. Communio: *Viderunt omnes... A 11 órai kis misén német énekek kerülnek zenekar kísérettel mellett előadásra.*

— **Ma lesz a városi közgyűlés.** A kibővített városi tanács ma délután négy órakor rendkívüli közgyűlést tart.

— **Az újságíró szekció választmányi ülése.** A noviszádi újságíró szekció választmányja vasárnap délelőtt 11 órakor ülést tart az Elite különműtermében.

— **A noviszádi esperantisták estélye.** A noviszádi esperantisták vasárnap este 8 órai kezdettel estélyt rendeztek dr. L. Zamenhofnak, az esperantó nyelv megeremtőjének tiszteletére. A műsoros estét Nesics Marko esperanto és szerb nyelvű beszéde vezette be, majd Sro Vidak és Csaut Mihály tartottak beszédet az esperanto jelentőségéről. A nivos műsor az éjfél óráig tartott. A legkiemelkedőbb számai voltak: *Volga... Volga... amelyet Drisler Inci esperantoul énekelt.* És „*Okodjunk az esperantistáktól*”, 1 felv. vigjáték, a menyasszony szerepét Balaton Irénke, a vőlegényt pedig Szki-csák Lacika nagyon jól adták elő. Fogarasi Bandi (apa), Klippel Muki (kereskedő) és kintűnek voltak. Szki-csák Lászlót, az esperanto komikust is többször óriási tapsviharral üdvözölte a közönség. Műsor után tánc volt reggelig.

— **Karácsonyi szertartások az örmény templomban.** A Karácsony alkalmából az itteni örmény-katolikus templomban December hó 24-én Csütörtökön délután 5 órakor elő-ünnepély lesz, és azután litánia. December hó 25-én a karácsonyi ünnepélyen a szt. mise 9 kor lesz. Délután pedig 4 kor litánia.

— **A mali-idjosi gazdakör estélye.** A Mali-idjosi Gazdakör Műkedvelő csoportja Babi István vendéglőjében 1925. évi december 25—26-án a „Gyurkovics leányok” című 4 felv. vigjátékot, 1926. évi január hó 1-én és 6-án az „Iglói diákok” című 4 felv. diáktörténetet hozza színre. Kezdeté este pontosan 7 órakor. Hely-árak: I. hely 15, II. hely 12, állóhely 10 dinár.

— **A Nak december 25-én** karácsony első napján este 8 órakor a Sloboda nagytermében színre hozza a Szalma özvegy című 4 felvonásos bohózatot. Jegyek elővételben Nagyfejeő kézimunka üzletében Jevrejska u. 9. kaphatók.

— **Hangverseny Kátyon.** A kátyi ev. férfialárda karácsonyi hangversenyét e hó 26-án este 7 órai kezdettel Peszirác István féle vendéglő helyiségeiben fogják megtartani. Belépti díjak: I. hely 12 d.— II. hely 8 álló-

hely 5 din. Jegyek elővételben kaphatók Pataki Jakab egyh. pénztárnoknál. A hangverseny után táncmulatság. — A dalárda vezetősége, élén Schön György elnök és Hoffmann Ferenc karmesterrel, igen változatos, bő és élvezetes műsort állított össze, amely a jó látogatóknak kellemes estét fog szerezni s alkalmi szindarabjaival valódi karácsonyi hangulatot terjeszteni. A műsor a következő: Karácsonyi üdvözet. — kar. Hoffmann F.-tól. 1. „A dal” Sphortól, előadja a dalárda. — 2. „A karácsonyi dal” M.-Legovtól, összjáték dalokkal, előadják: Fix J. Renner M. és Renner Margit k. a. 3. „Lude a kelepcebén” humoros jelenet Franztól, eladják Munc H. és Leipert A. 4. „Stajer népdal” — éneklő a kar. 5. „A fősvény” — összjáték Wendlertől, előadják: Lenhardt J. Leib K. Fix M. és Köhl J. 6. „Karácsony” — Kapi Gyulától, éneklő a kar. 7. „Karácsony a menhelyen” — egyfelvonásos életkép Siberből, előadják: Schön Gy. Wallrabenstein F. Ziwich F., Wild K. Mayer Gy. és Damm A. 8. „Lorelcy” — Silchertől, éneklő a kar.

— **A Juda Makkabi álarcosbálja.** A Juda Makkabi sportklub 1926. január hó 9-én tartja a „Sloboda” szálló nagytermében ezidei álarcos bálját. Felvonulás pontban este fél 10 órakor. A meghívó felmutatása kötelező.

— **Postai tarifa leszállítás.** A postaügyi miniszterium 46870. számú rendelete értelmében elrendelte, hogy a könyvhirdetések és árjegyzék-katalogusok postai szállítási díjat 25 paráról öt parára szállítsák le száz grammig terjedő súlynál. Minden további megkezdett 100 gramm újabb 5 para. A maximális súly példányonként 500 gramm lehet. Ez az illeték ugy a címzett, mint a címzetlen küldeményekre is vonatkozik. Az illetéket készpénzben előre kell fizetni. Aki könyvjegyzéket vagy katalogust akar kedvezményes postai illetékekkel küldeni, annak előbb kérvényezni kell ezt a postaigazgatóságtól.

— **Tegnap éjjel villámlott.** Hétfőn éjjelkor az északnyugati égbolton villámlott. A december végi villámlás a hirtelen hőemelkedés következtében nem is olyan meglepő tümeny.

— **A noviszádi villanytelep figyelemztetése a háztulajdonosokhoz.** Felkérünk a következő sorok közlésére: Ófensége születésnapján midőn a város zászlódiszt öltött megtörtént, hogy a Pasics ucca 15. sz. házából a zászlót kidugták anélkül, hogy a házon levő villamos vezetékre tekintettel lettek volna. Ennek következménye az volt hogy a nedves zászló a vezetékre reácsavarodott, ott rövidzárlatot idézett elő, a vezeték elolvadt, a földre esett és az egész környék sötétségben maradt. Szerencsére ez az eset nagyobb bajt és emberben kárt nem okozott, de könnyen megtörténhetett volna, hogy a rövidzárlat a zászlót és a házat lángba borítja, továbbá az elolvadt vezeték valakire ráesik, s ezért a villamostelep felhívja a háztulajdonosokat, hogy a zászlók kitűzésénél ovatosan járjanak el, mert fentihez hasonló eset magán- és büntetőjogi következményeit a jövőben a vigyázatlan háztulajdonos viseli.

— **A noviszádi Kath. Gazdakör műkedvelői f. hó 27-én vasárnap ismét előadják Csita Károly „Katica” 3 felvonásos népszínművet a Kőr saját helyiségében.**

— **A „Szalmaözvegy” 4 felvonásos bohózat december 25-én kerül színre este 8 órakor a Sloboda nagytermében.** Jegyek elővételben Nagyfejeő kézimunka üzletében Jevrejska utca 9.

— **Viz alatt a villanytelep melletti limánrész.** A hirtelen bekövetkezett hóolvadás következtében víz alatt áll a villanytelep melletti limán részlet és a Vasut utca baloldali házainak kertje.

— **Eljegyzés.** Gögös Ilonka urleány Novi Sad Oskar E. Umek repülőszázados Triest, jegyesek minden külön értesítés helyett.

— **Ifjusági iratok, szépirodalmi művek, imakönyvek, képeskönyvek, levélpapírok, levelezőlap és helyegyalbumok jutányos árban kaphatók** Ábrahám János könyvkereskedésében Novisad, Péter Király utca 30. (Hitközségi palota).

A civilizáció betegei

Perrin az ismert párisi pszichista, Franciaország egyik legnagyobb elmegyógyintézetének igazgatója egy orvosi lapban tanulmányt írt, amelynek feltűnésteltető megállapításai vannak. Így megállapítja az előkelő ideg orvos, hogy a mai modern civilizáció napról-napra, szinte óránként hihetetlen számú halottat követel áldozatul, ugyszólván rendszeresen kiirtja az emberiséget. Nincs messze az idő — mondja a francia tudós, — amikor csak a legrobosztusabb emberek tudnak majd ellentálni a legveszedelmesebb betegségeknek: a civilizációnak.

Perrin szerint három félelmetes betegség szállítja a kórházba a legtöbb beteget. A vér-baj, az alkohol és a civilizáció által okozott betegségek. A vér-baj már gyógyítható, az alkoholisták is kikezelhetők, ellenben a civilizáció áldozataival szemben tanácstalanul áll az orvosi tudomány. Hiába is próbálkozna meg a tudomány a gyógyítással, minthogy magát a tudományt is kórokozóknak kell tekinteni. Az ideggyógyász kifejti, hogy az emberi agyvelő a tudomány nagy előrehaladásának fantasztikus sulya alatt elkezdi lassan sorvadni. Elegendő, ha meggondoljuk, hogy nagyapáink mit tudtak biológiából, kemiából és fizikából, mit kellett tudnia 1825-ben egy átlagos műveltségű embernek és mit követelnek a mai művelt emberektől.

A különbség, amit 1825-ben kellett megtanulni és amivel ma kell megterhelni agyunkat, hihetetlen nagy. Ma már nincsenek polyhiszterek és olyan tudósok, akik több szakban jártasak, a legnagyobb ritkaságok közé tartoznak.

A civilizáció mérföldes csizmákkal haladt előre és oly terheket ró a modern emberre, hogy számolni kell azzal, vajjon az ember idegrendszere, dacára minden megfeszítésnek, meg tud-e vele birkozni. Csak egy pszichológus tudja, hogy mennyi szellemi energiát pazarol egy átlagember csak egyetlen egy napon is a nagyváros őrö-malmában. Maga az energia, hogy átmeny az uttesten és vigyázni kell, hogy autó el ne üsse, meg vigyázni kell arra, hogy idejében az irodájában legyen és az az idegesség, amellyel tíz teletonszámot felhív, a nagyvárosi embernek több idegmunkájába kerül, mint amennyi szellemi erő szükségeltetik egész napi munkájának elvégzéséhez.

Egy új betegség pusztít, amelynek nincs még neve, amelynek kórokozója: a „bacillus civilizatorium”. A francia ideggyógyintézetek egy statisztikai kimutatása szerint az elmebetegségek husz százalékának nincs más oka, mint a civilizáció, amely a nagyvárosok tömegeit uralja. Kifizetné magát, — mondja dr. Perrin — hogy ennek a betegségnek is felfedezzék az orvosszerét, amelynek több betege és halottja van, mint a tuberkolózisnak, vagy a ráknak.

— **Mit vegyünk karácsonyra a gyermekeknek?** A gyermekvilág részére épp úgy mint a 9—13 éves gyermekek számára megírt kedves hangú szépen illusztrált könyvek között választhat mindenki PYPYRUS-nál, Novisad, Jevrejska ul. 7.

— **Nem kell több fascista.** Rómából jelentik: Egy salernói ülésen Farinacci a fascista párt titkára kijelentette, hogy miután rendkívül sokan óhajtanak belépni a pártba, a nagy fascista tanács január 3 án Mussolininek a kamarában mondott beszéde évfordulóján, evvel a kérdéssel foglalkozni fog. Akik akkor nem voltak a fascizmus mellett azoknak semmi keresni valójuk a pártban.

— **Szülőknek fontos tudni,** hogy törött babák javíthatók. — Valamint törött értékes üveg és porcellántárgyak ragasztását elvállalja Zala Gyula Novi Sad, Magyar ucca 39. 2561-5-1

— **Egy millió dollár örökség** nem hoz három óra alatt annyi kacagást mint a Szalma özvegy című 4 felvonásos bohózat, amely dec. 25-én este kerül színre a Sloboda Szálló nagytermében. Jegyek elővételben Nagyfejeő kézi munka üzletében Jevrejska u. 9.

(x) **Nyakkendővásár!** Ezer drb. finom nyakkendő olcsó kiárusítása Fuchs Györgynél Menrath palotával szemben 2572-1-3

— Beszédnek engedelmessé „Hal-lógép”. Londonból jelenti az Esperanto Hírszolgálat, hogy az elektromos készülékek nottinghami kiállításán egy csodaszámba menő új találmányt mutattak be, mely „start” (indulás) szóra működésbe lép és „light” (fény) szóra világít. A készülék a mikrofon élelmes alkalmazása, mely által bizonyos hang elektromos kontaktust hoz létre és bizonyos gépezetet ezáltal működésbe hoz. A készülék tökéletesítése a rádió által mozgásba juttatható gépek korszakába fog vezetni.

— Hét tonnás Meteor „Aerolit”. Az Esperanto Hírszolgálat jelenti, hogy most számlították Kopenhágába az ásványtani muzeum részére azt az aerolitot, melyet még 1918-ban az eszkimók találtak a North Star Bay grönlandi öböl 16 mérföldnyire. Az eddig ismert aerolitok közül súlyra ez a harmadik, mert hét tonnát nyom. 20 tonnát talált Nordenskjöld és 38 tonnát Peary. Az értékét 100.000 angol fontra becsülik, de ha platinát is tartalmaz, ami valószínű, megsokszorozódik az értéke.

(x) Karácsonyi ajándékok tanulók részére olcsón és czélszerűen vásárolhat a „Merkur” bélyegzőkészítő üzletben. Tekintse meg a kirakatot.

— Katonafiúk karácsonyi üdvözléte. A Zajecsárban állomásozó 20 gyalogezredben szolgáló bácskai magyar katonafiúk ezuton kívánnak kellemes karácsonyi ünnepeket szüleiknek, rokonaiknak és jóbarátaiknak: Horváth Gyula, Török Bálint, Hessko Lajos, Csipő István, Sebők Sándor, Maurits Géza, Máricsek Pál, Hajzer Kálmán, Linder István, Valentinyi István, Stefhovics Rezső, Kovács József, Snajder Lenhard, Bányi Elemér, Dedeo István, Szrdanov Ilés, Bernát György, Kovács Pál (Novisad). Farkas Ferenc (Kula) Katanits István (Zombor) Szabó Ferenc (Bajmok).

— Caron, Le Narcisse Noir dekántként a Soánál. 1—0

— Doumeur pénzügyi tervei sem jők. Párisból jelenti: Az Echo de Paris jelentése szerint a kormány kebelében élénk ellentmondás érvényesül Doumeur pénzügyi terveivel szemben. Charitemps, Daladier és Durafour, a három radikális miniszter bejelentette visszalépését abban az esetben, ha a gazdasági vármokot kétszeresükre emelik.

— Magyarországon ismét hidegre fordult az idő. Budapestről jelenti: Az országban tegnap főleg a keleti részekben volt eső. A legtöbb Tarcalon esett kb. 10 mm. Ma reggelre átláthatatlan köd borult a fővárosra, a hőmérő a fagypontra körül mozog. Átmenetileg inkább száraz ködös idő várható fagypontra körül hőmérséklettel, később csapadékra várható idő hőemelkedéssel.

— Nyári zivatar Svájcban. Bernből jelenti: A Jura hegység felett villámlással, mennydörgéssel és jégesővel kísért zivatar vonult el. Nyugati és Középsvájc több helyéről is hasonlóképpen heves zivatarokról érkeztek jelentések.

(x) Mégis csak Mocko i dragnál vásárolhatja a legszebb és legjobb cipőket.

— A hóviharak miatt megakadt Romániában a forgalom. Bukarestből jelenti: Hivatalos értesítés szerint a fagy és hófúvás miatt a Bukarest Constanza, Bukarest-Giurgio és a Bukarest-Olcenic közti vasútvonalon a vasuti közlekedés teljesen szünetel. A gyakori viharok miatt a Dunán is megszűnt a forgalom.

— Öngyilkos lett az első német pilótán. Berlinből jelenti: Beese Nelli az első német pilótán, a Berliner Zeitung an Mittag jelentése szerint, súlyos lelki depressziók okozta rohamában, egyik berlini penzióban levő lakásán öngyilkosságot követett el.

— Abd el Krim követe Párisban. Párisból jelenti: A kormány Cuning őrnagyot elismerte Abd el Krim hivatalos megbízottjának. Ha a francia kormány mégis tárgyalna vele, ezt csak információ és magánalapon teszi. Cuning kedden már meg is érkezett Párisba.

Hirdessen a Délbácskában

SPORT

Jugoszlávia egy pontot szerzett az Európa bajnokságban

Befejeződtek az Európa bajnokság elődöntésére Milánóban megrendezett birkozóbajnokságok. A versenyre Jugoszlávia is elküldötte birkozóit, de amint előre látható volt, a minden előkészület és előzetes értesítés híján hirtelenében összekapkodott expedíció nem járt sikerrel.

Jugoszlávia a nemzetek versenyében az utolsó helyen végzett. Ez a szégyenletesnek mondható kudarc nem annak a jele, mintha ebben az országban a birkozó sportnak nem volna lelkes művelői, hanem a jugoszláv birkozószövetség, hozzá nem értésének és lelkiismeretlen ügykezelésének. Nem volt válogatóverseny, nem volt előkészítés, hanem a tizenkettedik órában meghívták azokat, akiknek volt pénzük arra, hogy az utkiadásokat fedezzék. Ez az oka annak, hogy míg legjobb birkozóink idehaza maradtak, addig a kiváltságosak Milánóban nyolc induló közül biztosították a jugoszláv színek részére — a nyolcadik helyet.

Akik közelebbről ismerik a milánói bajnokságban fényes győzelmet aratott magyar birkozók képességeit, azok nagyon jól tudják, hogy az itthonmaradt legjobb birkozók nem állnak olyan messzire a magyarok tudásától, mint amilyen megsemmisítő volt a különbség Milánóban.

Olaszország ugylátszik nem alkalmas terén arra, hogy ott hazánk legfőbb sport-szervezetei tudásukat csillogtassák. A válogatott futballcsapat 7:3 gólarányú veresége után most a birkozók szenvedtek súlyos kudarcot a szép kék olasz ég alatt. Ha már a kiküldésben nem kíséri szerencse a hazai szövetségek munkáját, talán nem ártana, ha most már maguk a kiküldők látogatnának el a külföldre egy kis tanulmányra. Távollétük alatt idehaza biztosan jobban menne minden.

Az Európa bajnokságáért lefolyt milánói birkozóverseny végeredménye a következő:

Légsúly:	1. Magyar (magyar)
	2. Gozzi (olasz)
	2. Ponti (olasz)
Pehelsúly:	1. Németh (magyar)
	2. Steinig (német)
	3. Malmberg (svéd)
Könnysúly:	1. Keresztes (magyar)
	2. Sesztá (osztrák)
	3. Matura (magyar)
Kisközépsúly:	1. Bräin (német)
	2. Kokkinen (finn)
	3. Gruppioni (olasz)
Nagyközépsúly:	1. Westergreen (svéd)
	2. Rupp (német)
	3. Papp (magyar)
Nehézsúly:	1. Svensson (svéd)
	2. Badó (magyar)
	3. Bohn (francia)

A nemzetek pontversenyében

1. Magyarország	19 pont
2. Németország	12 pont
3. Svédország	10 pont
4. Olaszország	8 pont
5. Ausztria	4 pont
6. Finnország	3 pont
7. Franciaország	3 pont
8. Jugoszlávia	1 pont

Az Achilles kerékpáregylet vezetősége felkéri úgy a női, mint férfi tagjait, hogy ma szerdán este fél 8 órakor feltétlen jelenjenek meg a Maros vendéglőben levő klubhelyiségben.

Dr. Posta Sándort professzionistának nyilvánították. A nemzetek sportéletében világszenzációt jelentő hírt röpitett szíjjel a budapesti telefon. Dr. Posta Sándort a kardvívás magyar származású olimpiai vívóbajnokát a Magyar Vívószövetség tegnap esti ülésén pro-

fesszionistának nyilvánította. A nagy szenzációt jelentő határozatot az a beigazolt vád provokálta ki, amely szerint dr. Posta Sándor vívómesterétől Fodortól hatvanmillió kamatmentes kölcsönt vett fel olyan ellenszolgáltatások fejében, amelyek az amatőr felfogással nem egyeztethetők össze. Dr. Posta arra kötelezte magát, hogy régi egyesületéből kilép és a Fodor által megjelölt egyesületbe lép be. Minden erejével propagandát fejt ki a Fodor féle vívóterem érdekében. Vállalkozik arra, hogy hetenként két órát tanít a Fodor iskolában. Dr. Posta az esti órákban nyílt levelet intézett dr. Pallavicini György örgróhoz, amelyben tiltakozik a vádak ellen és kétségbevonja a Vívószövetség kompetenciáját ennek a kérdésnek eldöntésében.

SZÍNHÁZ

— A noviszádi Nemzeti Színház műsora. Szerda: Öfensége menyországa. Csütörtök: Szonykin ur szerencsége. Szombat: A mumus (bemutató előadás). Vasárnap délután: A püspök huga, A virágos ut, A bácsi. Este: A mumus. Hétfő: Az antialkoholisták noviszádi csoportjának hangversenye.

KÖZGAZDASÁG

A magyarországi mezőgazdaság helyzete
Nagy pénztelenség Magyarországon — Nem tudják eladni a magyar bort — Sok az eladó földbirtok, de kevés a vevő

Budapestről jelenti: Az Országos Mezőgazdasági Kamara jelentése szerint, a kedvező őszi időjárás folytán, az őszi vetések az ország egész területén szép reményekre adnak okot a tavaszra. A mezőgazdasági kártevők, különösen a gabona putrinka és az egerek is sok kárt tettek a vetésekben. A beállott hűvös idő és a lesett hó a kártevők nagy részét elpusztította. A bortermelés és a szőlőtakarás mindenütt befejezést nyert és helyenként a trágyázás is folyamatban van, de az általános pénztelenség és a nehéz bor értékesítési viszonyok miatt, csak kevés gazda képes a költséges trágyázási munkálatokat a szükséges mértékben befejezni. Az új homoki bor ára 3—6000 korona között mozog, de csak névleg, mert a termés csaknem eladhatatlan. Tokaj vidékén sem jobb a helyzet és csak kivételes esetben lehet 5000 koronás borárat elérni.

Az állatok téli tartása nem okoz nagyobb gondot a gazdáknak, mert a szálás takarmánykészlet elegendő. A szarvasmarhák között száj és körömfájás csak elvétve fordult elő, de a sertéspestis igen nagy pusztítást okoz. A gazdák azt hiszik, hogy egy különleges természetű vésszel állnak szemben. A gazdasági termékek értékesítése általában rosszabbodást mutat. Egyedül a buza az, amely ha alacsony áron is de vevőre talál, más terményre azonban vevő alig jelentkezik, egyes cikkeket, mint például a köles, cirok, burgonya stb. egyáltalán eladhatatlanok. Az állatárak még további csökkenő tendenciát mutatnak. Azok a gazdák, akik ótengerivel hizlalták sertéseiket, tetemesen ráfizetnek. Régen volt annyi eladó földbirtok mint amennyi most van, de az általános pénztelenség miatt vevő nem igen akad. Egy hold jó homoki föld ára 25—30 métermázsza rozs ára között mozog.

Pléh sparherdek, dobkályhák
nagy raktár, vaskereskedők részére legolcsóbban szállít
CSÁNYI ZOLTÁN, LAKATOS
Novisad, Željeznicka ul. 38.

Gyujtogatásért öt esztendő

Vujicsics Vászsa 41 éves óverbázi földműves ez év július 11-én éjjel felgyújtotta Gajinov Milán házát, amikor abban senki más nem tartózkodott, mint Garabantin Katica két és fél éves és három hónapos gyermekeivel.

Vujicsics Vászsa felesége Gajinov Milán leánya volt, ez azonban elhagyta és nem akar visszatérni hozzá, sőt máshoz akart feleségül menni. Vujicsics Vászsa bosszút akart állani a feleségén, mert ez elhagyta és ezért felgyújtotta apósa nádfeleles házát, amely teljesen leégett.

Vujicsics Vászsa a dr. Belajcsics Vladimir törvényszéki elnök tanácsa előtti tegnapi tárgyaláson mindent tagadott, a tanúk azonban igazolták, hogy több ízben fenyegetőzött azzal, hogy felgyújtja apósa házát, ha felesége nem tér vissza, sőt levélben is megfenyegette apósát és feleségét. A rendőrség előtt bevallotta, hogy ő gyújtotta fel a házát. A bíróság miután beigazoltnak találta a vádat, öt évi fegyházra ítélte Vujicsics Vászst. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, az elítelt és védője azonban fellebbeztek ellene.

§ Betöréssel vádolnak egy húsz évre elítelt kettős gyilkost. Krsztics Toma beográdi kereskedő 1918 őszén betört dr. Géza Imre noviszádi ügyvéd lakására és onnan ruhásműveket lopott. Mielőtt a rendőrség letartóztatta volna, Beogradban kettős gyilkosságot követett el. A beográdi elsőfokú bíróság ezért húsz évi fegyházra ítélte, amit a lepoglavai fegyházban tölt ki. Betörése ügyét a noviszádi törvényszék tegnap akarta tárgyalni, de miután az idézés későn érkezett Lepoglavára, a húsz évre elítelt gyilkos nem jelenhetett meg a tárgyaláson amit ezért el is halasztották.

§ Elítélték Márfy rágalmozóját. Budapestről jelentik: A bíróság ma kétféle korona pénzbüntetésre ítélte Boros Lászlót az Esti Kurir felelős szerkesztőjét, Márfy József rágalmozása miatt. Az ítélet jogerős.

§ Fizenhárom ember haláláért — senki sem felelős. Kolozsvárról jelentik: Kilencc évvel ezelőtt rettenetes katasztrófa történt Tordán, ahol éppen akkor vezették be a házakba a földgázt. A főtéren levő Kimpel ház pincéjébe égő gyertyával lépett be egy cselédleány. A következő pillanatban levegőbe repült a ház és 13 ember szörnyethalt. Az áldozatok hátramaradottai kártérítési keresetet indítottak egy kolozsvári és a Törzs és Tormay budapesti cég ellen, amelyek a földgáz áttelepítésének munkáját végezték. A régóta húzódó perben tegnap ítélezett a tábla és valamennyi keresetet elutasította.

§ Rendezni fogják az utódállamok a bírói eljárás terén a viszonyosság kérdését. Budapestről jelentik: Csehország és Jugoszlávia csaknem egyidőben fordultak Magyarországhoz azzal a kéréssel, hogy rendezzék a bírói eljárás terén a viszonyosság kérdését, kezdjék meg e tárgyban sörgösen a tanácskozást és állapítsák meg, hogy milyen intézkedések életbeléptetésével volna lehetséges, hogy a szomszédos országok bírói ítéletei kereskedelmi jogi vonatkozásban érvényesíthetők legyenek. Természetesen Magyarország részéről meg van a feltétlen hajlandóság arra, hogy a közeljövőben megejtendő tanácskozások teljes eredményre vezessenek.

Hirdetők figyelmébe!

Vasárnapi számunk részére hirdetéseket csak szombat délig, hétköznapokon pedig délután 5 óráig veszünk fel.

A „Délbácska” kiadóhivatala.

Legnagyobb nyelvünket védelmezi az, aki az előfizetőt szerez a „DÉLBÁCSKA”-nak

A dinár árfolyamai

Bécs . . . 1252.25 Prága . . . 59.83
Budapest . . 1267.— Berlin . . . —

Dec. 22	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.20	—	—	177.50
Zürich	—	1089.—	1090.50	1930.50
Newyork	518.50	56.35	56.375	—
London	25.132	273.65	273.80	485.—
Páris	19.05	209.—	212.—	366.50
Milano	20.92	227.50	227.75	403.75
Prága	15.36	167.25	167.25	296.25
Berlin	—	1342.—	1342.50	2380.—
Budapest	72.70	792.—	—	14.1/8
Brüsszel	23.50	255.75	—	453.50
Bécs	—	796.—	796.25	14.25
Bukarest	2.425	26.—	—	46.5/8
Amsterdam	—	—	—	4019.—
Szófia	—	—	—	—
Krisztiania	—	—	—	—
Szaloniki	—	—	—	—
Stockholm	—	—	—	—

Chicago terményszéde

1925 december 22, 10 óra

Buza	Tengeri
December . . 166.50	December . . 73.3/8
május 1926 . 161.75	május 1926 . 80.1/8
Július . . . 140.1/8	Július . . . 82.25

Irányzat: buza bizonytalan, tengeri szilárd (AVALA)

Novisadi terményszéde

1925 december 22. (Hivatalos jegyzések)

Buza	Tengeri
bácskai Usancen, duplikát kassza kötés 285.—, 400 mm	
Árpa	
bácskai 62 gr. kötés 150.—, 100 mm	
Tengeri	
bácskai I. subotici paritás kötés 125.—, 300 mm	
bácskai III—IV, Tisza kötés 145.—, 4000 mm	
szerémi Ruma, d.k. kötés 122.50, 300 mm	
szerémi szárított, d.k. kötés 150.—, 100 mm	
Buzaliszt	
bácskai nullás gg. d.k. kötés 470.—, 200 mm	
Buzakorpa	
bácskai gabona, I. uj, jutazsákok kötés 125.—, 400 mm	
bácskai gabona, II. uj, jutazsákok kötés 130.—, 400 mm	

Irányzat: lanyha

Novisadi értéktőzsde

1925 december 22. (Hivatalos jegyzések)

Állami kölcsönkötvények

1921. évi 7 százalékos beruházási kölcsön, kereslet 75.—, kínálat 77.—, kötés 76.—, 4 százalékos kölcsön Bosznia-Hercegovina agrárviszonyainak rendezésére kereslet 46.50, kínálat 48.—, kötés —.—.

Állami sorsjegyek

2 és fél százalékos állami hadikártérítési sorsjegy kereslet 324.—, kínálat 327.—, kötés —.—, 1888. évi nyeresémi sorsjegy (Dohány sorsjegy) kereslet —.—, kínálat —.—, 2 százalékos sorsjegykölcsön új szelvényekkel kereslet —.—, kínálat —.—.

Részvények

Városi jódosgyógyfürdő és ásványvíz részvénytársaság kereslet —, kínálat 75. Iparbank kereslet 135.—, kínálat 140.—, kötés —.—.

Küldje be előfizetését!!

Tisztelettel felkerjük a vidéki, hátralebent levő előfizetőinket és viszontjárulóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felszólításunkon jelzett összeget forduló postáival utalványozni sziveskedjenek, nehogy a lap további küldését kénytelenek legyünk beszüntetni. Teljes tisztelettel „Délbácska” kiadóhivatala.

A DUNA VIZÁLLÁSA

December 15-én reggel	—	—	72
December 16-án	—	—	82
December 17-én	—	—	108
December 18-án	—	—	96
December 19-én	—	—	116
December 20-án	—	—	129
December 21-én	—	—	138
December 22-én	—	—	136

Szerkesztésért felel: TOMAN SANDOR

Kiadó: „DÉLBÁCSKA” lapkiadóvállalat

Nyílt-tér*)

Reich Imre cégünk nevében több helyen — barátaink és üzletfeleink jóhiszeműségét kihasználva — hamis állítások alapján bizonyos összeget csalt ki.

Ova figyelmeztetünk mindenkit, hogy nevezettnek ne üljön fel, mert érte felelősséget nem vállalunk. Ha valakinél jelentkeznék, kérjük átadni a rendőrségnek.

Reich és Friedmann-cég, Novi Vrbas.

E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Beck János

papirkereskedése és könyvkötészete
HOVI SAD, Futaki ut 94.

Állandó nagy választék képeslap újdonságokban.
Nagy raktár divatos, modern levélpapírokban.

Iskolacikkek, író- és rajzszerek, képeslap albumok, emlékkönyvek a legolcsóbb árakon.

Géperőre berendezett modern könyvkötészet

Zongorák

és Pianinok

elsőrangú gyártmány nagy választékban

Truppel Bélánál

-o- hangszer készítő -o-

Novisad, Dunavska ulica 17.
Željeznička ulica 31. szám.

Nagy raktár mindenféle hangszerekben, gramofonok s gramofon-lemezekben, ugyszintén bel- és külföldi quinttiszta hurokban Eladás nagyban és kicsinyben.

JAVÍTÁSOKAT ÉS HANGOLÁSOKAT ELVÁLLAL

Lawn tennis rakettek eladása és rakett javítás.

APRÓ HIRDETÉSEK

RÉZÜSTÖK, pleh üst-házak legnagyobb választéka. Melyen leszállított áruk. Vasa Malocić rez-műves Novi Sad, Kisačka ul. 32. 2466-1-12

SZOBABUTOR teljesen jó állapotban eladó. Esetleg darabonként is. Lakás is átvehető. Cim a kiadóhivatalban.

Egy jó karban levő használt ZONGORA ke-restetik. Cim a kiadóhivatalban. 2598-1

500 dinár JUTALMAT adok annak, aki részemre Novisadon megfelelő al-landó állást szerez. Cim a kiadóban. 2525-1-7

HIRDETÉSEK

Levelező,

szerb, német, perfekt gépirásban, stenografiában, helyesírásban, január 15-re felvétetik.

Čeliković Testvérek, Novi Sad.

2600-1-3

Új könyvek:

Szabó Dezső: Segítség! — — 180.— D.
(a magyar karácsonyi könyvpiac szenzációja)
Rom. Rolland: Szerelm és a halál 48.— D.
Mereskovszky: Vele, vagy ellene 48.— D.
Tagore: Gora (költve) — — 84.— D.
Biró Lajos: Toimette (a modern Dubarry regénye) — — — 48.— D.
Az összes Wells-könyvek stb. olcsó árban kaphatók:

Hardos hirdetővállalat könyvosztályában,

2602 Novisad, Kr. Petra u. 19. 1-2

A kik rendkívül kedvező feltételek mellett a könyvvitelt megakarják tanulni, azok mielőbb jelenkezzenek. Rövid idő alatt teljes kiképzést nyernek. Érdeklődők forduljanak a kiadóhivatalhoz trg Oslobodjenja 3.

818-0

Belterületen kiadó 500 és 600 dinárért egy-egy

1 szoba-konyhás

lakás a „Jugokommercia“ lakásközvetítőnél, 2608 Parnogmlina ul. 10. 1-3

A Karácsonyi és Újévi Ünnepekre kifünő szerémi

BOR

fehér és vörös literenként 9.— dinár, édes bor 10.— dinár, saját főzésű törkölypálinka literenként 25.— dinárért kapható

Szatmári Lajos, Jovan Aranyijeva 2584 (Damjanich) ul. 19. szám. 1-3

RENDELET

A főkapitányság mint az elsőfoku ipari hatóság Novisadon ezennel valamennyi hentesnek szigorúan megtiltja a marha és a borjúhus eladását, mert az ellenkezik a Kereskedelmi Miniszter 17.959-903. számú és 1082-1886. számú rendeleteivel.

Akik e rendelet ellen vétének, szigorúan meg lesznek büntetve.

Novisad város rendőrfőkapitányi hivatala 1925. november 24.

Mihaldzsics s. k., főkapitány.

2 amerikai írósasztal

egyik rollóval, majdnem új állapotban eladó Željeznička ulica 30. szám alatt.

Villamos főző- és fűtőapparátusok, villanyvasalók, hajszárítók, iuszterek stb. stb., amelyek Karácsonyi és Újévi ajándékként igen alkalmasak — miután házbérem és rezsim nincs — mélyen leszállított áron kaphatók. Fischer Testvérek Novisad, Laze Kostića ul. 12. szám.

MAKULATURA

kapható a „Délbácska“ kiadóhivatalában
Trg Oslobodjenja 3. szám, Wagner-palota

Két ujonnan épült ház

(Mali Liman 3. és Deakova (Árpád) utca 32.) elköltözés miatt eladó. Bővebbet ugyanott.

A leghálásabb karácsonyi ajándék

A KÖNYV!

A legnagyobb választék PAPHYRUS könyvkereskedésben Novisad, Jevrejska ul. 7.

1/4 öl tüzifát kap ingyen

aki tüzifaszükségletét a

D. D. Za Eksploataciju Drvanal

Telefon 455. NOVISAD a Strand mellett

nov. 26-án szerezte be,

miután a megejtett sorsolás szerint a november 20. és december 20. közötti hónapban **november 26.** sorsoltatott ki.

Zászlókat, templomdekorációkat, temetkezési cikkek, konfekció, ágyceritők, függöny és mindennemű

műkimzést

olcsó árak mellett gyorsan készíti **KORN JÓZSEF** Novisad, Trg Oslobodjenja 1. szám. (2388-6x)

Saját termései elsőrendű természetes

érett virágméz

1 kg a 15.— dinárért kapható
5 kg a 14.50 dinárért
10 kg a 14.— dinárért
Mudroch A.
méhészetében Novisad, Vodnikova (Galamb u.) 8. 2516-3x

SPECIAL PORTER SÖR

Erősít és üdit. — Vérszegényeknek, lábadozóknak épügy, mint hizókúrához orvosilag ajánlva.

Kapható minden jobb vendéglőben és csemege üzletben.

Szállítás 20 palackos ládákban is minden vasúti állomásra utánvét mellett. Ár: Láda és palackok beszámitása mellett Dinár 200.— ab állomás Petrovaradin. Az üres ládák és palackok bérmentes visszazállításánál ládanként 50.— Din., palackonként Din. 2.50 térítettik vissza.

Gradjanska Pivovara D. D. Petrovaradin
Telefon 3.

Lerakat: Novisad, Dositijeva ul. 15. Telefon: 70.

FOJT kalapfestő-intézet

Női, férfi és gyermekkalapok alakítását vállalja az új formák szerint Festés minden színben Új női és férfi kalapok

Novi Sad, Njegoševa u. 9.

A legolcsóbb és legjobb kerítés a drótkerítés!

Ha házat, kertjét, villáját, szőlőjét, telepét, baromfiudvarát, szállását **be óhajtja keríteni**, ugy forduljon

KRAMER TESTVÉREK

sodronyáru gyárához Novi Sad, Mali Liman,

ahol mindentféle drótfonatokban bő választékot talál. Vas és horganyozott drót minden számban, ugyszintén tuskés drót is kapható.